Nro 64.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 12 SIERPNIA V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Peterzburg dnia 1go Sierpnia.

Pozawczoray, to iest dnia 30go Lipca, półki Leybgwardyi, Preobrażeński, Siemienowski, Izmayłowski, Jegierski, Gwardyyski morski Ekwipaż, i dwie roty artyllery Gwardyi, powracaiąc ze sławney swoiéy kampanii, weszły do Stolicy. Woyska te wchodziły przez Tryumfalną bramę, wzniesioną przez miasto na cześć i chwałę wielkich dzieł tych Dawców pokoiu i swobody Europie: stosowne napisy zdobią tę pamiątkę. JEGO CESARSKA MOSC Nayiaśnieyszy PAN raczył Sam wprowadzać zwycięzkich towarzyszów wielkich dzieł Swoich. Za Jego ukazaniem się tysiączne głosy z tych walecznych szeregów napełniły powietrze odgłosem *Ura*! Też same dały się słyszeć okrzyki, gdy woyska przeciągały w obliczu Nayiaśnieyszéy CESARZOWEY JEYMOSCI MARYI TEODOROWNY, która z Wielką Xiężniczką raczyła przybydź dla oglądania tych walecznych obrońców Oyczyzny. Jego Cesarska Wysokość Cesarzewicz i Wielki Xiąże KONSTANTYN PAWŁOWICZ sam dowodził temi woyskami. Wielcy Xiążęta Mikołay Pawłowicz i Michał Pawłowicz raczyli bydź także obecni. Wieczorem miasto było wspaniale oświecone.

Festyn, który dnia 27go t. m. Nayiaśnieysza CESARZOWA JEYMOSC MARYA TEODOROWNA, na obchód szczęśliwego powrótu JEGO CESARSKIEY MOSCI Nayiaśnieyszego PANA, dała w Rezydencyi swoiéy w *Pawłowsku*, był iednym z nayświetnieyszych, iakie widziała ta Stolica. Wspaniałość i gust połączyły się nawzaiem, aby to Swięto uczynić równie okazałém iak przyiemném. Rozmaite sceny wystawione były w różnych miéyscach tych obszernych ogrodów, nad których przyozdobieniem pracowała natura i sztuka. W chwili, kiedy Wysokie Osoby przechodziły pod gustownie wzniesioną bramą Tryumfu, spuściły się wieńce z liś i dębowych, oliwnych i laurowych, z których Nayiaśnieysza CESARZOWA obrała wieniec laurowy, aby nim przyozdobić skromne czoło Syna, i tryumfuiącego Monarchy, który się wzbronił przyiąć go z rąk Zwycięstwa. — Po bokach *Różowego Pawillonu*, dobrane dzieci, młodzieńcy, mężowie i starcy, w osóbnych gruppach wystawiali cztéry pory ludzkiego życia, a ich zatrudnienia, troskliwość, ubiór i mowy, bardzo naturalnie udawane, wyiawiały tę troskliwość, z iaką oczekiwali wszyscy powrótu ukochanego swego Monarchy i walecznych współziomków. Chór Starców, Oyców familii, wystawiaiących tę szczerą radość, z iaką na łono swoie przyymowali powracaiących Rycerzy z Narodowego uzbroienia, wzruszył szczególniéy patrzących. Tańce narodowe, stosowne do każdey sceny pieśni, i przepyszny Faierwerk zakończony bukietem dziesięciu tysięcy rac, mnóstwo kwiatów i girland zdobiących niezmierną salę, świeżo przydaną do *Pawilonu Różowego*, bal, który się długo w noc przeciągnął, illuminacya wyobrażaiąca w transparentach umieiętnie wykreślonych wzgórki *Monmartru*, i okolice *Paryża*, czaruiąca muzyka, która mieszała swe tony z okrzykami radości, wzniecały koleią wesołość, lub zadumienie, i towarzyszyły tym uczuciom, iakie zbieg tylu szczęśliwych i pamiętnych wypadków rodził w sercu każdego z obecnych. — Cały Dwór assystował temu wspaniałemu Festynowi. Ministrowie zagraniczni byli nań zaproszeni: oprócz tego niezmierna liczba osób wszelkiego stopnia, płci i wieku zgromadziła się, aby bydź świadkiem tego, którego nic nie zdoła wymazać z ich pamięci. (*z Gaz. le Conserv.*)

z Witebska dnia 24go Lipca 1814 roku.

Dzień 27 przeszłego miesiąca Czerwca, w którym się odbył publiczny Examen Uczniów Gimnazyum Witebskiego, poświęcony był oraz pamięci zeszłego Adiunkta CESARSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego Romana, Symonowicza, z prac którego, w zbieraniu przez cały ciąg życia ogromnego mineralogicznego gabinetu, Gimnazyum otrzymało w darze, podług wyboru Uniwersytetu, przez Sukcessora brata iego rodzonego Witebskiego Obywatela, Deputata Dzwińskich porohow, Jakóba Symonowicza, 1466 sztuk. Poranek przepędzony był na modlitwach, czas zaś po obiedni na examinowaniu, następuiącym porządkiem: zrana o 9tey godzinie Dyrektor i Nauczyciele w mundurach, z uczniami, w przytomności wielu gości, w porządku podług klass, słuchali żałobnego nabożeństwa, a potém mszy Swiętey w Kościele XX. Benardynów, gdzie pięknie ubrany był Katafalk i portret zmarłego Adjunkta Symonowicza; po obiedzie za przybyciem JW. Cywilnego Gubernatora Tormasowa o 6tey godzinie do Gimnazyum, trwał examen do w pół dziesiątéy. Dla uwielbienia Nayiaśnieyszego Monarchy, dana była kantata przed rozpoczęciem i przy ukończeniu examinu. Wdzięczność zmarłemu Symonowiczowi oświadczona była przy otwarciu we 4ch szafach zbioru mineralogicznego i okazaniu opisu tegoż zbioru w Atłasowey ze złotem Xiążce, mianemi przez Nauczycieli Kulmatyckiego i Swineckiego mowami, Sukcessorowi zaś iego przez dwóch uczniów wierszami; w ciągu examinu, kiedy czytane były własne uczniów roboty, Uczeń 3ciey Gimnazyalney klassy, Jerzy Pietrow, zasłużył na szczególne pochwały przytomnych gości przez czytanie Ody, do Zwycięzcy ALEXANDRA I.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

AUSTRYA.

z Wiednia dnia 4go Sierpnia. N. Pan wyiechał dnia 1go b. m. o godzinie 5téy z N. Cesarzową z *Szenbrunu* do dóbr swoich *Lubereku*. Tamże poiechali takoż Arcy Xiąże, W. Xiąże *Toskański*, i Arcy Xiężna *Teressa* z Jego Królewicowską Mością Xięciem *Antonim* Saskim, Małżonkiem swoim.

Według doniesień z *Semlina* (pisze gazeta Wiedeńska) powiększyła się znacznie w *Belgradzie* przy teraźnieyszych upałach zaraza morowa, która na początku Maja tam wybuchnęła. Wszyscy Chrześcianie pouciekali na wieś lub w lasy, lecz i tam spotkała wielu z nich ta zaraza, a drudzy musieli dla uniknienia oneyże daley uciekać. Turcy zaś nie unikaią (iak wiadomo) morowego powietrza, ponieważ ie za wolą Bożą poczytuią; z tegoteż to powodu bardzo wielu z nich umiera. Basza *Belgradu*, który iest światłym człowiekiem, zamknął się iednakże z ostróżności i niedozwala nikomu przystępu do siebie — Ponieważ i w innych mieyscach *Serwii* gras-

nie powietrze, i z tey Prowincyi aż do *Bosnii* się rozszerzyło, przeto J. C. K. Apostolska Mość, chcąc zapobiedz temu, aby zaraza owa nie wcisnęła się do Państw Jego, wysłał w owe okolice w charakterze Nadwornego Kommisarza swoiego, taynego Radcę i Starostę Borszodskiego Komitatu, JW. *Klobusickiego*, który zeszłego roku instytutami zdrowia w Siedmiogrodzkiey ziemi wybornie zarządzał. Kommissarz ten Nadworny obrał sobie za siedzibę mieysce *Neusatz*, i poczynił wszystkie urządzenia dla zachowania granicy Państw Austryackich od tey zarazy.

z *Wiednia dnia 4go Sierpnia*. N. Cesarz raczył dadź szczególny znak ukontentowania swoiego Członkom Szlachty Czeskiey, którzy w czasie ostatniey woyny około osoby iego oddzielną gwardyą składali i przez całą kampanią N. Panu towarzyszyli, zdobiąc ich Krzyżem, którego nikomu innemu nosić nie będzie wolno, a to na pamiątkę położonych przez nich zasług. Krzyż ten złoty, cały czerwono emaliiowany, ma na tarczy z przedniey strony białego Czeskiego lwa, a na stronie odwrótney napis; *Nobilibus Bohemis bello Gallico fidis corporis custodibus, Franciscus Augustus* MDCCCXIV. Wstążka, na której Krzyż ten ma bydź noszony, składa się z trzech równych prążków, z których środkowy czerwony, a obadwa pobrzeżne są białe.

Kapitan Hrabia *Karaczay*, który dnia 30go Lipca przybył z *Aix* z Sabaudyi, przywiózł N. Panu pomyślne wiadomości o zdrowiu N. Córki iego, *Maryi Ludwiki*. N. Pani używa skutecznie wód tamteyszych wedle porad Lekarza barona *Corvisart*, który tam przybył z *Paryża*. Przyiemne okolice, miłemi dla Monarchini czynią przechadzki, a skromni mieszkańcy szanuią *incognito*, które zachować pragnie. Wiele znakomitych gości przybyło tam iuż na kuracyą z Włoch i Francyi; lecz N. Pani z nikim się niewiduie, zaięta iędynie staraniem o zdrowiu swoiém. Spodziewamy się, iż ku końcowi Września powróci tutay przez *Bern* i *Konstancyą*.

Mówią, iż Xiąże *Metternich* otrzyma w krótce tytuł Kanclerza dworu i Stanu, którego to tytułu od czasu Xięcia *Kaunica*, żaden z Ministrów spraw zewnętrznych nie nosił. — Mówią, że Xiąże *Eugeniusz* otrzyma miasto *Trier*, z częścią byłego Elektorstwa tego nazwiska. — Hrabia *Ferdynand Palfy* mianowany został Cesarskim Dyrektorem teatrow.

(*z Gaz. Wiedeń.*)

Włochy.

W dniu 4tym żydzi, którzy w czasie Rządów Francuskich zupełnie używali wolności i przeciągnęli do siebie handel wszystkiemi zagranicznemi płodami, a opuściwszy swóy obręb miasta, otworzyli sklepy na placu *Corso*, zaraz po przybyciu Oyca Świętego, na przełożenie Chrześciańskich kupców, odebrali rozkaz opuścić *Corso*, i wrócić w zakres miasta dla nich przeznaczony, przez co znalezli się oni w przykrém położeniu. Przez uczynione przełożenie w Kancellaryi Papiezkiey, iż zmuszenie ich do bezzwłócznego opuszczenia *Corso*, byłoby powodem do ogólnego bankrutstwa Żydów Rzymskich, wymogli tyle, iż im dozwolono pozostać na mieyscu, przez trzy do sześciu miesięcy. Lecz Rzymscy sukiennicy dokazali, iż wprzódy, nim rozkaz ten był wygotowanym, powtórnie żydom nakazano, opuścić bez żadney zwłóki swe nowe sklepy, a zbirowie przystąpili do exekucyi; za ponowionem przełożeniem żydów, potwierdzono iednak dane im przedłużenie na trzy miesiące, i widać znowu sklepy ich na *Corso* z wielkiém zadziwieniem patrzących. Rozeszło się późniey: iż, gdy Oyciec Swięty o całey tey okoliczności dostatecznie zawiadomionym został, sam nakazał, aby żydzi byli do swych dawnych przeniesieni siedzib, i zdaie się rzeczą podobną do prawdy, iż to nastąpi.

O uwięzionych osobach, zaraz po przybyciu Papieża, w *Rzymie* i po innych miastach Kościelnych, nic dotąd nie słychać; zdaie się, iż śledztwa trwaią ciągle. Nieprzystąpiono ieszcze do publicznego karania.

Jak głoszą, kassy kraiowe w takim się znayduią stanie, iż ani urzędnicy, ani pensyonowani, nie mogą bydź zaspokoieni, a pomiędzy ostatnimi, mianowicie zakonnicy i zakonnice, znayduią się w nayopłakańszym stanie. Znalazło się w prawdzie dosyć osób, które w chęci podobania się Oycu Swiętemu, podawały plany do powiększenia wpływów kraiowych; lecz Oyciec Swięty, przekonany o potrzebie, i zaięty życzeniem, aby ludowi raczey zmnieyszać, aniżeli powiększać ciężary, odrzucił wszystkie te podania, i ma stały zamiar, przez wzgląd na przykre okoliczności, utrzymać *Monopolium* tabaki i soli, z przeszłego Rządu. Lud z rzadkim przykładem stosuie się do obecnych czasów. Początkowe szemrania ustały, chociaż oprócz mięsa, solonych ryb, wódki i towarów osadniczych, nic więcey nie staniało. Z zaufaniem przyimuiąca wszystko oboiętność ludu, zdaie się pochodzić z czasów Francuskiego Rządu, który wszystkie uczucia przytłumiał.

Prussy.

z *Berlina 9go Sierpnia*. Przybycie J. K. Mości do Stolicy, które na dzień 7my zapowiedziane było, w dniu 5tym t. m. tak niespodzianie nastąpiło, że uczynione do uroczystego przyięcia J. K. Mości przygotowania wykonane bydź nie mogły. Król wysiadł w swoim Pałacu, a zwoławszy natychmiast Ministrów, tudzież Władze woyskowe i Cywilne *Berlina*, oświadczył: iż umyślnie przybył tak niespodzianie, albowiem wiadome mu były pzzygotowania do Jego uroczystego przyięcia. „ Lud Pruski, mówił, i Stolica w tych ostatnich latach przez swoie natężenie i ofiary, przez wytrwałość i ochotne dopełnienie naycięższych obowiązków, dały mu dosyć dowodów swoiey miłości i wiernego przywiązania. Chciałem się iednak uchylić od wszelkich uroczystości, któreby z blaskiem tryumfu połączone były, te albowiem wszystkie nie zgadzaią się z temi zasadami i z tym sposobem moiego myślenia, iakiém nieraz miał okoliczność oświadczyć moim poddanym. Jeżeli iednak wdzięczna Oyczyzna zechce dadź dowód szacunku swoiego Woysku i iego Sławnym Wodzom, tedy chcę bydź pierwszym, który się przyłączę do tego uczucia tak zaszczytnego dla Narodu; i dla tego, nie tylko zezwalam na wykonanie całey uroczystości, z niektóremi przemianami, ale nawet zebrawszy tu obecnych Jenerałów, a przed wszystkiemi pełnego chwały Feldmarszałka Xięcia *Blüchera*, chcę wraz z niemi wyiechać naprzeciwko moim gwardyom, które w tym czasie, iako godni reprezentanci wszystkich swoich towarzyszów broni, do Stolicy weyśdź maią. „ (*z Gaz. Berlin.*)

(Weyście to nastąpiło w przeszłą niedzielę, dnia 7go Sierpnia i złączone było z wielką i wspaniałą uroczystością, którey obszerny opis zaymuie całą ostatnią *Berlinską* Gazetę.)

Szwaycarya

Naygodnieyszą uwagi wiadomością ze Szwaycaryi iest nowa Konstytucya, iaką Rząd *Soloturny* nadał temu małemu Krajowi. Aby ią należycie ocenić, zważyć należy następne statystyczne podania. Roku 1808 ludność całego Kantonu 46,327 dusz. W tey liczbie Familii obywatelów w mieście zawierały 1,900 dusz, i między temi 400 mężów, iako obywatele zapisani byli; mieszkańcy wieyscy wynosili zatym 44,427 dusz, między któremi można liczyć 9,000 mężów. Maiątek całego Kantonu dochodził 40tu milionów fr. z których do mieszkańców miasta należało dwa miliony. Podług nowey Konstytucyi Naywyższa Władza w tym kraiu, czyli wielka Rada, składa się ze 115 mężów i dwóch Prezydentów. Z tych 117tu osób, 79 maią bydź wybrani ze 400 mieyskich obywateli, posiadaiących dwa miliony fr. 38miu zaś z 9,000 obywateli wieyskich, którzy maią 38 milionów maiątku. Oprócz tego w Kantonie ma bydź ie-

wcze Rada mnieysza z 36ciu osób złożona; z tych 33 z obywateli mieyskich, a 3ch z obywateli wieyskich. Tym sposobem więcey niż czwarty człowiek z obywateli mieyskich staie się uczestnikiem Rządu, z obywateli zaś wieyskich zaledwo ieden z 840.

Kantony *Ury*, *Schwiz i Unterwalden*, postanowiły mieć wspólne naradzenie się w *Rutly*, gdzie w 1,308 pierwszy Związek Szwaycarski taiemnie był zawarty.

Kanton Gryzonów okazał swoie życzenie oddzielenia się od *Szwaycaryi*, lecz energiczne oświadczenie z Dworu Austryackiego wstrzymało dalsze iego kroki. (*z Zusch*)

Dalszy ciąg przerwanego w N. 62 Aktu związkowego proiektowanego w Szwaycaryi.

§ 8. Przymierza z obcemi Państwami zawierane będą od całego związku. Niewolno jednemu lub więcey Kantonom, wchodzić w przymierze z obcem Mocarstwem. Układy woyskowe, i umowy względem Ekonomicznych i politycznych szczegółów, mogą bydź zawierane od poiedyńczych Kantonow, z obcemi Państwami. Lecz takowe nie mogą ani związkowi, ani istnieiącym już traktatom, ani też konstytucyinym prawom innych sprzeciwiać się kantonow; i z tego powodu muszą bydź podawane do wiadomości Seymu.

§ 9. Układy handlowe zawierane będą od całego związku z zagranicznemi Rządami.

§ 10. Znoszą się układy między poiedyńczemi Kantonami, względem wzaiemney zbroyney pomocy. Nie będą zawierane pomiędzy niemi związkowi, lub prawom innych Kantonow, szkodliwe zobowiązania się.

§ 11. Opłata od maiątkow przenoszących się z Kantonu do Kantonu (*gabella*), jest zniesiona. Przepisy względem osiadania, kupowania nieruchomości i znayduiących się w nich sprzężaiow, należą do prawodawstwa Kantonowego. Kantony zawieraią między sobą szczególne w tey mierze konkordaty; lecz względem dawniey kupionych lub nabytych nieruchomości, późnieysze urządzenia nie maią mocy wstecznie obowiązuiącey.

§ 12. Żywność, płody kraiowe, bydło i towary, mogą bydź pomiędzy Kantonami nawzaiem kupowane, wprowadzane i wyprowadzane, z zastrzeżeniem jednak policyynych urządzeń zapobiegaiących lichwiarstwu i przekupstwu. Urządzenia policyyne, maią bydź zarówno ustanowione dla własnych kantonowych mieszkańcow, jakoteż dla mieszkańcow innych Kantonow.

§ 13. Zaprowadzone teraz, a od Seymu zatwierdzone cło, podorożne i mostowe, nadal trwać będzie. Bez zezwolenia Seymu nie mogą bydź ani nowe pobory tego rodzaiu nakładane, ani teraznieysze podwyższane, ani też przedłużony przeciąg czasu, przez który pobieranemi bydź maią.

§ 14. Nie będzie w Szwaycaryi ról poddańczych, i żadna klassa Kantonowych obywateli, nie ma bydź od używania praw cywilnych wyłączoną.

Prawa i przywileie Seymu.

§ 15. Udzielne Kantony poruczáią w następuiących artykułach opisane prawa i przywileie Seymowi, który jest naywyższą władzą Związku Szwaycarskiego.

§ 16. Seym przedsiębierze wszystkie środki dążące do bespieczeństwa Szwaycaryi i utrzymania neutralności. W tey mierze urządza on kontyngensa woyska związkowego, jego uzupełnienie i wzmocnienie. Jenerał i Sztab główny, równie jak Pułkownicy Związku, mianowani są od Seymu, i w miarę potrzeby do służby wzywani. Seym oznacza naczelny dozor nad uzbroieniem i ukształceniem kontyngensu od Kantonow dostawionego; każe sobie nadto zdawać corocznie sprawę o stanie ludzi, uzbroieniu i innych potrzebach woiennych, i czuwa nad tem, aby Kontyngens był zawsze w gotowości odpowiadaiącey jego powołaniu.

§ 17. Seym stanowi co do składek pieniężnych w § 3cim wspomnionych. Wnosi takowe składki do kassy związkowey, i sprawdza rachunki z zawiadowania temi pieniędzmi.

§ 18. Stanowi względem zarządzania i używania kassy woienney, podług zasad w § 5tym objętych.

§ 19. Wydaie potrzebne urządzenia w myśl § 6, w wypadku trwaiących ciągle zaburzeń w którym Kantonie, lub gdy takowe spokoyności innych Kantonow zagrażaią.

§ 20. Wypowiadanie woyny, zawieranie pokoiu i przymierza, należą do Seymu; lecz zezwolenie trzech czwartych części Kantonow jest potrzebném.

§ 21. Seym zawiera handlowe układy z obcemi Państwy.

§ 22. Do niego należy wysyłanie i odwoływanie wszystkich Posłow związkowych.

§ 23. Ma nakoniec attrybucye zastrzeżone dla siebie § 7mym, z praw związkowych, a oraz attrybucye § 13tym, względem cła, podorożnego i mostowego zastrzeżone.

Urządzenie Seymu.

§ 24. Seym składa się z Posłow 19tu Kantonow, którzy to Posłowie głosuią podług prawideł związkowych, a oraz i instrukcyy odebranych od Stanow.

§ 25. Seym zbiera się zwyczaynie co rok pierwszego poniedziałku miesiąca Sierpnia, a działania jego trwaią w miarę potrzeby.

§ 26. Nadzwyczaynym sposobem zwoływany iest Seym w tenczas, kiedy główny Kanton uzna tego potrzebę, lub kiedy tego pięć Kantonów żąda wyraźnie.

§. 27. Naypierwszy Seym oznaczy, ile bydź może w środku Szwaycaryi leżące, a iednak głównem Kantonowém mieyscem, nie będące miasto, w którém na przyszłość corocznie Seymy odbywać się będą. Pierwszy Poseł Kantonu Curychskiego, iako głównego mieysca, prezyduie na Seymie. Nadzwyczayne Seymy podług czasu i okoliczności, w właściwém mieyscu będą zwoływane.

§ 28. Od każdego Stanu ieden tylko Poseł może mieć głos w imieniu Kantonu; lecz Kanton może dodadź tyle Deputowanych, ile mu się podoba. Gdyby od Kantonów *Unterwald i Apencel*, które w zupełnie odrębne części są podzielone, dane instrukcye różniły się pomiędzy sobą, na ten wypadek Posłowie powinni ie podadź do zapisania w protokuł.

§ 29. Przy głosowaniu, głos każdego Kantonu iest raz tylko liczony, a we wszystkich urządzeniach i uchwałach należących do attrybucyi Seymu, stanowi prosta większość, za którą mnieyszość póyść powinna. Wypowiedanie zaś woyny, zawieranie pokoiu i traktatów, w moc § 20go tylko od ¾ części Kantonów uchwalone bydź mogą.

§ 30. Protokuły i Akta Seymu, maią bydź w Niemieckim języku prowadzone.

Kierowanie Sprawami Związkowemi.

§ 31. Kierowanie spraw w czasie nietrwania Seymu, porucza się niniejszym aktem związkowym Kantonowi Curychskiemu. Rząd tego Kantonu zaymować się będzie kierunkiem spraw podług przywileiów, iakie aż do roku 1798 posiadał.

§ 32. Temuto Rządowi, w imieniu innych Stanów, oddaią Ministrowie obcych Mocarstw pisma wierzytelne i odwołuiące onychże, a oraz inne związku tyczące się noty.

§ 33. Obowiązkiem iest głównego Kantonu ostrzegać inne Kantony, kiedy postępowanie ich zagraża spokoyności Szwaycaryi, lub wewnątrz ich dzieią się rzeczy, zasadom związkowym przeciwne.

§ 34. Główny Kanton zwoływać będzie corocznie Seym, i wskazywać przedmioty narad. Kantony mogą swoie szczególne wnioski udzielać Stanom przez główny Kanton, lub przez własne pisma okolne.

§ 35. Główny Kanton mocen iest, podług brzmienia § 26go, zwoływać Seymy nadzwyczayne: *o Radzie Związkowey.*

§ 36. W nadzwyczaynych okolicznościach, lub gdy Seym nieustannie trwać nie może, zawiadywanie sprawami związkowemi poruczoném będzie Radzie, z Reprezentantów związkowych złożoney. Wypadki tego rodzaiu są następuiące: a) Kiedy Szwaycarya w woynę iest wplątana: b) Kiedy zewnętrzna woyna zagraża iey neutralności, c) Kiedy granice Szwaycaryi obsadzone bydź muszą; d) Kiedy wewnętrze zamieszania zagrażaią związkowi, e) Kiedy, nakoniec, ważne sprawy związku maią bydź z obcemi Mocarstwami załatwione. Seym stanowi: czyli Rada związkowa ma bydź zwołaną; wskazuie trwałość iey urzędowania; i udziela iey potrzebne instrukcye. Za rozpoczęciem się zwyczaynego lub nadzwyczaynego Seymu, ustaie, na każdy wypadek, urzędowanie Rady, która zdaie sprawę z niego.

(*Dalszy ciąg później.*)

D a n i a

z Kopenhagi dnia 3ogo Lipca. Admirał *Bille* wyiechawszy dnia 24go b. m. z *Undewalla*, przybył już tutay. Jeszcze układy nie były zupełnie przerwane, chociaż Xiąże Następca Szwedzki odrzucił nadesłane mu później z Norwegii warunki. Mówiono, iż Xiąże Szwedzki widzieć się będzie może z Xięciem *Krystyanem.* — Deputowani Norwegscy z Anglii powrócili, nic nie wskurawszy. Baron *Anker* i 4ch innych Deputowanych przybywszy do *Londynu*, uważanymi byli tylko, jako prywatne osoby. W tém znaczeniu udzielono im paszportow; a jak słychać, Ministrowie Angielscy odrzucili poprostu, żądanie ich zawarcia traktatu przymierza i handlu. Niektórzy mniemaią, iż ostateczny los Norwegii w pewnym względzie, na kongressie Wiedeńskim rozstrzygnięty zostanie. — W dniu 2gim Sierpnia, znany z prawdziwego swego patryotyzmu Aktor i Kawaler orderu *Dannebroga*, *Kundzen*, da tu własnym nakładem ucztę dla powracaiących z niewoli Angielskiey rodakow naszych. Szacunek, na który sobie ten czcigodny mąż zasługuie, spływa tu widocznie i na towarzyszow jego powołania.

Xięstwo Warszawskie.

z Warszawy 9go Sierpnia. Dnia 2go b: m. obchodzono tu uroczyście imieniny Nayiaśnieyszey C e s a r z o w e y M a r y i T e o d o r o w n y, Matki Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyy. Po odprawionem nabożeństwie w Kościele Katedralnym, gdzie śpiewane było *Te Deum*, a oraz w Kaplicy obrzędu Greckiego, Władze kraiowe i Jenerałowie Polscy, złożyli powinszowania swoie u JW. Jenerała Gubernatora; wieczorem miasto było oświecone.

JW. Feldmarszałek Hrabia *Barclay de Tolly* wyiechał na kilka dni z *Warszawy*, dla obeyrzenia woyska stoiącego w tuteyszym, i pobliższych Departamentach.

Przybyli tu JW. *Kankryn*, Rossyyski Jenerał Intendent woysk, a oraz Jenerałowie Polscy, JWW. *Kniażewicz* i *Sierakowski.*

z Krakowa dnia 3 Sierpnia. Dnia 29go Lipca przybył do naszego miasta JW. Jenerał *Lanżeron*, z całym swoim głównym sztabem, i wielu Jenerałow, powracaiących z woyny do Rossyi. Od dnia tegoż przechodzi tędy piechota korpusu JW. Jenerała *Lanżerona*, a za nią przechodzić będzie jazda. Przechod tego korpusu poprzedziły oddziały artylleryi konney i pieszey, tudzież liczne oddziały Kozakow. Wszystkie te woyska postawą swoią okazuią, że siła i przyzwyczaienie wszelkie trudy łatwieyszemi do przebycia czyni. Woyska te zdaią się bydź bardziey powracaiącemi ze służby na polu chwały odbytey, niżeli z kampanii odległey i tyle na los Europy wpływu maiącey. (*z G. Warsz:*)

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— *W Genui* otworzona iest nowa Xięga Szlachecka: aby do niey bydź zapisanym, a zatém, aby bydź zdolnym mieć uczestnistwo w Rządzie, potrzeba bydź obywatelem Genueńskim i posiadać 100,000 lirów.

— Poseł Hiszpański w *Paryżu*, Kawaler *Labrador*, przez list do wydawcy jedney Gazety Francuskiey oświadczył: iż w żadnym kraiu większa spokoyność nie panuie, jak w *Hiszpanii*, i że wszystkie pogłoski o burzeniu się umysłow, o buntowniczych zamachach Jenerała *Mina*, niemniey o oświadczeniu Infanta *Don Antonio*, jakoby Król miał podlegać chorobie czyniącey go niezdolnym do rządów, są fałszywe.

— Znany Pan *Raynouard*, jeden z Deputowanych otrzymał zlecenie zdać Izbie sprawę o projekcie tyczącym się wolności druku.

— Hrabia *Mier* poseł Austryacki na audyencyi d. 10 Lipca ofiarował Królowi Neapolitańskiemu w imieniu N. Cesarza Austryi krzyż Kommandorski i 3 krzyże Kawalerskie orderu *Leopolda*, dla zaszczycenia niemi Oficerow Neapolitańskich, którzy się dystyngowali w ostatniey kampanii. Król w pismie swoim do Ministra woyny podał to do powszechney wiadomości.

— Na jednem z posiedzeń Parlamentowych Lord *Holland* zapytał: czyli los Hollenderskich osad jest rozstrzygnięty? Minister oświadczył, iż pytanie to jest zawczesne — Na powtórne zaś, czyli rzecz ta ma się układać na Kongressie Wiedeńskim? odpowiedział, że nie.

— W *Londynie* Doktor *Waat* utrzymywał, że od czasu wynalezienia Wakcyny, Odra w *Anglii* szkodliwszą bydź zaczęła. Doktor *Stanger* przeciwnie dowiódł, iż to mniemanie nie miało żadney zasady, i że w Domu sierot w *Londynie* ze 131 dzieci, które miały ospę naturalną, 11 umarło z Odry; kiedy ze 131 dzieci wakcynowanych dwoie tylko nie wytrzymało tey choroby.

Nro 2,414. **P O D R A D Y.**

1 Od Kommissyi Wileńskiego Prowiantskiego Depo, czyni się ogłoszenie, iż w tey Kommissyi będzie się odbywała Licytacya na przewiezienie produktów z magazynu Wileńskiego i innych, w różne mieysca: zatém ci wszyscy, którzyby chcieli podiąć się takowego przewiezienia, maią się stawić dla Licytacyi z ewikcyami w terminach terazniejszego miesiąca, dnia 17go, 20go i ostatecznym dnia 24go. Siódmey klassy Bezstiużew Riumin.

---

3. Kommissya Wileńskiego Prowiantskiego Depo, wzywa życzących sobie przyiąć reparacyą 8miu Pieców znayduiących się w Domie Skarbowym na Sawicz Ulicy, i nieiaką część reparacyi drewnianey, i dla tego tacy maią się stawić do niey na termina, 5ty, 7my, i ostatni, dzień 9ty t. m. Augusta. — Dnia 2go Augusta 1814. Siódmey klassy *Moysiejew.*

OBWIESZCZENIE SĄDOWE.

1. Na skutek Ukazow z Litewsko Wileńskiego Gubernskiego Rządu wyszłych, Sąd Ziemski Powiatu Wileńskiego zaiąwszy się ostatecznym rozbieraniem śledztwiennym porządkiem dzieła o dochodach Krobczanych, na opłatę długow Kahału Wileńskiego ustanowionych, ostrzega wszystkich Kredytorow obiętych Dekretem Likwidatorskim roku 1793 Junii 29 dnia ferowanym: aby w przeciągu niedziel sześciu, od daty niżey piszącey się, jawili się do tego Sądu sami, lub ich Sukcessorowie, a nieletnich Opiekunowie, i przelewy maiący z dowodami i objaśnieniami swoiego interessu, wiele należy kapitału, a wiele zaległo procentow, i za które raty. Niejawienie się w tém razie Kredytorow, lub jakiegokolwiek tytułu pretensorow, będzie rozumiane za uspokoienie pretensyi, lub dobrowolne oney odstąpienie, i amissya Decretorie zapisaną zostanie. Tenże Sąd wzywa JPP. Inspektorow nad pomienionemi dochodami, i Kontrahentow czyli Tenutorow Krobczanych dochodow od Roku 1793 stanowionych, aby jak nayrychley składali pod rozpatrzenie Sądu swoie regestra, rachunki, kwity i wszelkie jakie do tego stosowne maią annexa; niemniey wszystkich Obywateli, którzy wydawali kaucye i temi maiątki swoie obciążyli, wzywa do pilności, za opuszczeniem którey, jezli jaka dla nich, lub Sukcessorow onych wyniknie niedogodność i szkoda, sobie oną przypisać będą musieli. Datt w Wilnie dnia 12 Augusta roku 1814.

Jakób Towiański Ziem: Pttu Wileń: Pisarz.

Dozwala się drukować — G. E. Groddeck P. O. Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzów

DODATEK.

OGŁOSZENIA SĄDOWE

3. Sąd Główny Litewsko Wileński 2go Departamentu Wremiennego po ostateczuym Dekrecie Dyllacyinym w Sprawie Konkursowey Sukcessorow zeszłego Hetmana Lit: Michała Ogińskiego z jego Kredytorami, Pretensorami i Debitorami w roku idącym 1814 Januaryi 19 dnia zapadłym, i po uczynioney za tymże Dekretem w Gazetach Kuryera Litewskiego trzykrotney publikacie, przystąpił do oczewistego sądzenia teyże Sprawy na dniu 14tym zeszłego miesiąca Junii, a na dniu 30 tegoż miesiąca, dla nastąpionego wakacyinego czasu w kontynuacyi do dnia 1go Oktobra teraznieyszego roku zostawuiąc, gdy od Sukcessorow zeszłego Hetmana Ogińskiego miał wniesioną prozbę, że jeszcze nie wszystkie pozwane strony złożyły komportacyą, postanowił zatym, aby wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie zeszłego Michała Ogińskiego Hetmana pozwani, i przyiść mogący, którzy dotąd dowodow swych nie komportowali, aby też komportacyą przy Regestrach na dniu 15tym Augusta idącego 1814 roku do Kancellaryi tego Sądu na persystencyą cztero-niedzielną złożyli, którzy zaś w ciągu ostatecznie odchodzącey teraz oczewiscie Sprawy nie staną, że z tymi stosownie do Dekretu roku idącego Januarii 19 dnia zapadłego, i uczynioney za onym publikaty, ammissya zapisaną zostanie, o czym dla wiadomości wszystkich stron do tey Sprawy należących ninieysze czyni się uwiadomienie. Datt roku 1814 miesiąca Julii 20 dnia.

Zgodno z Protokułem Wacław Klukowski Sekretarz.

---

3 Roku 1814 Julii 30go dnia, Sąd Taxatorsko-Exdywizor. Dekretem Remissyinym Sądu Głłgo Litt. Wileńskiego na dopełnienie Kredytorom satysfakcyi W. Dominika Tyszki byłł. Prezydenta Ziemskiego Wiłkomirskiego naznaczony do maiętności Szwabiszek w Powiecie Wiłkomirskim leżącey, ziechawszy, Pomiarę i Komportacyą Papierów przez Aktora, Debitorów, Kredytorów i wszystkich do tey Sprawy należących do Kancellaryi Ziemskiey Powiatu Wiłkomirskiego od dnia 20go Augusta, do 1go 7bra na 4ry tygodniową persystencyą przeznaczyłł i Sądy swoie do dnia 15go miesiąca Decembra roku teraznieyszego odwołał, w którym terminie, że ostatecznie etiam in Contumaciam niestawaiących pod amissyą Pretensyów i zarealizowaniem poszukiwanych należności kończyć będzie, o tém przez trzykrotne ogłoszenie w gazetach zawiadamia.

Jakób Towiański Ziem. Powiatu. Wileń. Pisarz Exdywizor, Prezyduiący.

Justyn Mikulicz Sędzia Grodzki Pttu. Wiłkomir. Exdywizor.

Stefan Gieczewicz Pisarz Grodzki Pttu. Wileń. Exdywizor.

Józef Niekraszewicz Regent.

---

2 Od Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego na rozdział Folwarku Jelney w Powiecie Lidzkim położonego dziedzictwa zeszłego Jerzego Kraskowskiego Rotmistrza Powiatu Słonimskiego, między jegoż Wierzycieli oddanego wyznaczonego — Do wszelkich tegoż zeszłego Jerzego Kraskowskiego Kredytorów i Pretensorów, Urzędowa odezwa.

Dekretem Ziemskim Powiatu Lidzkiego w roku 1812 miesiąca Januarij 24go dnia zapadłym, z powództwa W. JPana Teodora Kraskowskiego Szambellana byłł. Dworu Polskiego Brata i Sukcessora Debitora, wszelki tegoż maiątek, iako to Folwark Jelna dziedziczny w Lidzkim Powiecie leżący, i dalszy wykazać się mogący, na rozdział Kredytorów oddany został — między innemi regułami dla Sądu Exdywizorskiego przepisanemi, niestawaiącym w Exdywizyi amissya w Sprawie zapowiedzianą została — Skutkiem takowego to Dekretu, my niżey podpisani wyznaczeni za Exdywizorów, raz na dniu 23 miesiąca Februarij — raz drugi na dniu 20 Maja 1812 roku, zieżdżaiąc ad fundum Folwarku Jelney, to wszystko co z rodzaiu Sprawy, z nakazu Sądu Ziemskiego, i z wniesień od stron uczynionych wypadało, uczyniliśmy. — Lecz gdy z okazyi byłego zamitrężenia w Kraiu, tak wszystkie Sądownictwa, iak i Sąd Exdywizorski był nieczynnym, a dopiéro za odkryciem się wszystkich Juryzdykcyów, i Sąd ninieyszy przystąpił do ukończenia swego dzieła — W jakowey kolei na dniu 17 Julii 1814 roku, ziechawszy się ad fundum Folwarku Jelney — Komportacye potrzebne, a w roku ieszcze 1812 decydowane powtórzyć nakazał; licytacyą sprzętów zapowiedział; akta kalkulacyi weryfikacyi z Possesorów Tradycyinych i Administratora W. Ignacego Kwiatkowskiego uznał: a daiąc czas do potrzebnego na wszystko przygotowania się i spełnienia, czynność swą do dnia 16go 7bra 1814 roku odłożył. — Gdy to bydź może, że osoby maiące do maiątku Jerzego Kraskowskiego pretensye mogą znaydować się po różnych Powiatach i Guberniach, a z okazyi odległego mieszkania, i zapowiedzianey przez Dekret Sądu Ziemskiego Lidz. amissyi w Sprawie na swych pretensyach tracić będą musieli; że w następnym terminie, to iest: dnia 16go 7bra 1814 roku, ziechawszy do maiętności Jelney, nie uważaiąc na czyiąkolwiek niestanność, lub nieprzyiście; bez żadnych odkładów i delacyów, oczewiście sądzić, tę Sprawę przedsiewezmie, zawiadamia — Niemniey lubo iest obowiązkiem Kredytorów pociągnąć do stanności W. Teodora Kraskowskiego, iako maiącego u siebie, niektóre fundusze, brata swoiego i Debitora — Jednak Sąd z akuratności bydź powinney, tegoż W. Teodora Kraskowskiego gdziekolwiek znayduiącego się, o wyrokach Sądowych w roku 1812 zapad...

wiadomego, do przybycia na dzień 16 7bra 1814 roku obowiązuie i powołuie — Datt 1814 roku Julii 18go dnia.
Jan Hubarewicz Prezyduiący Exdywizor.
Kazimierz Szukiewicz Sędzia B. Z. Z. Exdywizor.
Edward Zachwatowicz Exdywizor.

Xiążki nowe

3 Za dozwoleniem Cenzury, wyszła z Druku Książka pod tytułem *Zycia Sławnych Polaków*, *Tom pierwszy*, przez X. Józefa Konstantyna Bogusławskiego Kanonika Wileńskiego. *Tom pierwszy* zawiera w sobie Arkuszów 42. Stron 314, kosztuie rubli srebrnych 2. można go dostać u Gospodarza Domu na ulicy Zamkowey pod Nrem 142. — *Prenumeratorowie Tom pierwszy* wyszły z Druku tamże odbiorą. — *Tom drugi* za dozwoleniem Cenzury oddany iuż iest do Druku, wynidzie z Druku dnia 15. Września. Roku idącego 1814.

3 Za dozwoleniem Cenzury, wyszła z druku *Rozprawa: O Unii Rozumu z Szlachectwém*, w Języku Łacińskim napisana pod tytułem; *Dissertatio de Coniungendis cum Nobilitate Literis — Ad Nobiles Adolescentes Polonos! — Auctore Josepho Constantino Bogusławski Canonico Vilnensi.* — Można dostać tę *Rozprawę* w Wilnie u Gospodarza Domu na ulicy Zamkowey pod Nrem 142. Kosztuie złotych 2.

2. W Xięgarni przy Uniwersytecie Wileńskim u Józefa Zawadzkiego, znayduią się następuiące dzieła.

Historya literatury polskiey, czyli obraz stanu nauk w Polszcze od zaprowadzenia Chrześciaństwa aż do naszych czasów; tudzież spis dzieł wydanych przez Polaków we wszystkich oddziałach nauk, przez F. Bentkowskiego, w Warszawie 8vo tom 1wszy stronnic 712, 1814. - - - Rub. 4. kop. 50.

Dzieła tego tom 2gi w druku, cena zaś tu wyrażona jest za oba tomy; Prenumeruiący wyż wymienione dzieło, na drugi tom otrzyma bilet, za którym bezpłatnie odbierze po wydrukowaniu.

Historya powszechna przez J. M. Szreka, z niemieckiego języka na polski przez X. P. Kołowskiego, przetłumaczona, potrzebnemi dodatkami pomnożona, 3 tomy 8vo w Wilnie 1813. - Rub. 1 kop. 35.

Historya Rzymska, od założenia Rzymu, do upadku cesarstwa rzymskiego na zachodzie, 8vo 2 tomy w Wilnie 1812. - - Rub. 1 kop. 80.

Pan Bott przez Pigault-lebrun, z Francuskiego przez R. D. G. R. 8vo 4 tomy w Wilnie 1813 Rub. 2.

OGŁOSZENIA PRYWATNE.

2 Józef Klikowicz Starosta Daulański, aby obwieścił Kredytorów zmarłego Oyca swoiego Joachima Klikowicza, iż nieobeymuiąc żadnego Dziedzicznego po nim maiątku na satysfakcyą onych pozostałą Ruchomość w lokacyi w Folwarku Szteyniszkach w Powiecie Wiłkomirskim będącą zrzeka się, a chociaż W. Alexander Kirkor Leśniewski miał daną Plenipotencyą gdy zpewnych powodów oświadczaiących się w Aktach Ziem. Wiłko. w Maju 1814 roku przez oświadczenie oną unikczemnił, zatém i przez ninieysze o tym ma honor publiczności donieść przez Gazety. Datt 1814 miesiąca Julii 3gogo dnia. Józef Klikowicz. Star. Daulun. i Nieczun.

3 Po awizacyi Sądu Ziemskiego Wileńskiego, zawiadomieni Donataryuszowie w Testamencie ś. p. zeszłego Biskupa Wołczackiego wyiaśnieni, że Testament w Kancellaryi tegoż Sądu zlokowanym został, i że W. X. Taulery Wołczacki, zowiąc onego bydź adoptowanym, zakreślonych wydziałów wydać nie ma zamiaru — Sposobem prawnym szukaiąc swoiey zachwianey własności, wszystkich ludzi cnotą, i rozumem zaszczyconych naypokorniey proszą, iżby się niechwieli w swoich wyznaniach, w czym ich pamięć o bytności Testamentu robionego przez zeszłego Biskupa, zasięgnąć może; a szczególnie WW. Pieczętarze i ten kto był do napisania użytym, żeby przysięgą nawet, wyrokiem Sądu nakazać się mogącą zatwierdzili tę prawdę, przez iaką wszelka umorzyćby się mogła w tym względzie oboiętność — Niechcą Donataryuszowie, by ktoś przemawiając za ich stroną fałszywie, obciążał siebie zbrudzonym sumnieniem: szukaią oni istotney prawdy tylko, która ieśliby się w skutkach swoich przezkogokolwiek wykazać mogła, prócz wdzięczności w sercach Donataryuszów ugruntować się maiącey, znaydzie każden w własnym sumnieniu pociechę, że z nędzy wyswobodzić podobne sobie potrafi istoty — o te miłosierdzie proszą nieszczęśliwi, w liczbie których znayduie się w Lidzkim Powiecie zasiedlony, piszący te Zawiadomienie
Fabian Szukiewicz S. G P L.